

Kameran i centrum

TEXT: MINNA PANAS, MA-NO-LÄRARE BRÄCKE-SKOLAN
GÖTEBORG

Kameran i centrum för biologiundervisningen – en metod som presenterades på Almedalsveckan på Gotland

Här berättar jag om ett exempel på en metod där kameran används som ett verktyg vid arbete om arter och ekologiska samband. Jag har genomfört övningen i en närbelägen, parkliknande skog där ek och hassel dominerar, men där det också finns inslag av al, asp, ask, rönn, lönn, oxel och björk.

Eleverna fick av mig ett häfte med bilder på olika arter av växter, svampar och djur i området. Jag ser det som en stor fördel att i förväg själv fotografera arter i området, liksom exempel på icke levande delar av ekosystemet. Då har jag koll på det som finns just vid den aktuella tidpunkten.

I små grupper fick klassen gå ut och plocka med sig eller fotografera arter. Man kan uppmana elever att också fånga in omgivningen för att visa på omständigheter och livsvillkor. Jag gjorde övningen till en tävling och detta ökade lusten att dokumentera ännu fler arter. Väl tillbaka markerade jag vilka arter som hade fotograferats eller tagits med.

Mobilkamerornas bildkvalitet räcker kanske inte alltid till att visa vad man sett, var det en björktrast eller en koltrast? Då får man ett tillfälle att diskutera skillnader och karakteristika och försöka resonera fram till vilka arter man sett. Detta resulterar i personligare, djupare diskussioner än vad jag varit med om tidigare.

Enligt den gällande läroplanen ska eleverna utföra enkla fältstudier och observationer i närmiljön. Undersökningarna ska dokumenteras med text, bild och andra uttrycksformer som kamera.

Här granskar Emelie Mitchell och Emelie Otrél bildresultaten.
Foto: Minna Panas

Det är smidigt att upptäcka och samla arter med kameran. Bildsamlingen tjänar som underlag för en liten film eller PP och till ett antal andra övningar kring ekologiska begrepp. Det är också lätt att bygga in progressionen i övningarna utifrån materialet och anpassa det till olika stadier på grundskolan och på gymnasiet. På det här sättet kan vi öva på ekologiska begrepp och modeller.

Hur var det innan kameran tågade in i klassrummet? Vi lärde oss växter på varierande sätt: vi plastade in, gick på växtvandring eller gjorde collage av växter. Vi plockade olika typer av växter, sorterade och namngav dem.

Lärandet har blivit roligare, kanske effektivare, med kameran. Jag har sedan länge förstått att vissa elever, speciellt pojkarna, inte tycker att det är lika roligt att arbeta med växter som att arbeta med djur. Letandet med kameran kanske har gjort det roligare att lära sig växter.

Ek i sol Foto: Emelie Mitchell

Hassel Foto: Minna Panas

Bedömningen har blivit enklare när fynden kan dokumenteras och sparas med kamera. Kameran ökar måluppfyllelsen och underlättar lärandet.

Övningen kan utökas med hjälp av det insamlade materialet på flera sätt:

1. En gemensam repetition via en projektor.
2. Med hjälp av bildmaterialet görs en tabell där man sorterar organismerna i taxonomiska kategorier för att arbeta med systematik. Kan anpassas till olika stadier och kunskapsnivåer från grundskolan till gymnasiet.
3. Med hjälp av elev- och lärarbilder bygger man upp ett exempel på näringskedjor, näringsvävar och fungerande ekosystem med levande och icke levande element.
4. Eleverna gör klassificeringstabeller utifrån bildmaterialet.
5. Prov på arter och samband i närmiljöns ekosystem kan göras utifrån häftet och de egna exemplen.
6. Filmerna kan användas som material i samarbetet med elever i lägre årskurser.
7. Kunskapsprogression kan byggas in i övningarna från näringskedja via näringsväv till ekosystem.

Ambitionen är att fortsätta söka efter situationer där kameran förtjänar en given plats i undervisningen som ett underlättande verktyg i no-undervisningen. Har någon gjort liknande övningar? Berätta gärna!

Se filmer från Almedals-seminariet om
Kameran i samhällsutvecklingen, 2014

